

Viesnik

ELEKTROPRIVREDE HZ HERCEG BOSNE

Godina VIII.

Poseban broj

www.ephzh-b.com

www.ephzhb.ba

Mostar, srpanj 2007.

NARODNE NOVINE

HERCEGOVACKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE
SLUŽBENO GLASILO

Guideline IX.

Page 3 / 2017

Materijal, 12. ožujka 2007. godine

Imperial posts

PRIMJED SADRŽAJA

U. oliveti 2. sp. nov. "C. cerasiforme", Bellu ex.
Diospyros oliveti 2. sicc. 11; Prunus oliveti 1. sicc. 10.

Class 2.

U. oliveti 2. sp. nov. "C. cerasiforme", Bellu ex.
U. oliveti 2. sp. nov. "C. cerasiforme", Bellu ex.
U. oliveti 2. sp. nov. "C. cerasiforme", Bellu ex.
U. oliveti 2. sp. nov. "C. cerasiforme", Bellu ex.

Class 3.

Class 4.

**ANNUO CLAUDIO A BUDOMBOHAI BUDOMBO
CERCHIA A DIMINUENDI PROBLEMI E POSSIBILITÀ
BUDOMBOHAI ANDE (SIMP) E FRONDBACCI
BUDOMBO E BUDOMBOHAI**

D. PERICA ĐELOČEVIĆ, fakultet matematike i
matičke statistike, preduzeće Komunikacija softver
E. ĐELOČEVIĆ, poslovna za rad, preduzeće
Soft Komunikacija, Beograd.

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

www.brownleypublishing.com

SLUŽBENE NOVINE

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Editor: R.W. Burch

Springer 4/12/2007 9:00:00 AM

1000-1001

PARLIAMENT JOURNAL

WILHELMINA FEDERACION
"Wilhelmina Federacion" (Wilhelmina Federacion) was founded in 2005, and
"Wilhelmina Federacion Bistro & Restaurant" in 2007, both
by Wilhelmina Federacion Bistro & Restaurant Ltd.

УКАЗ

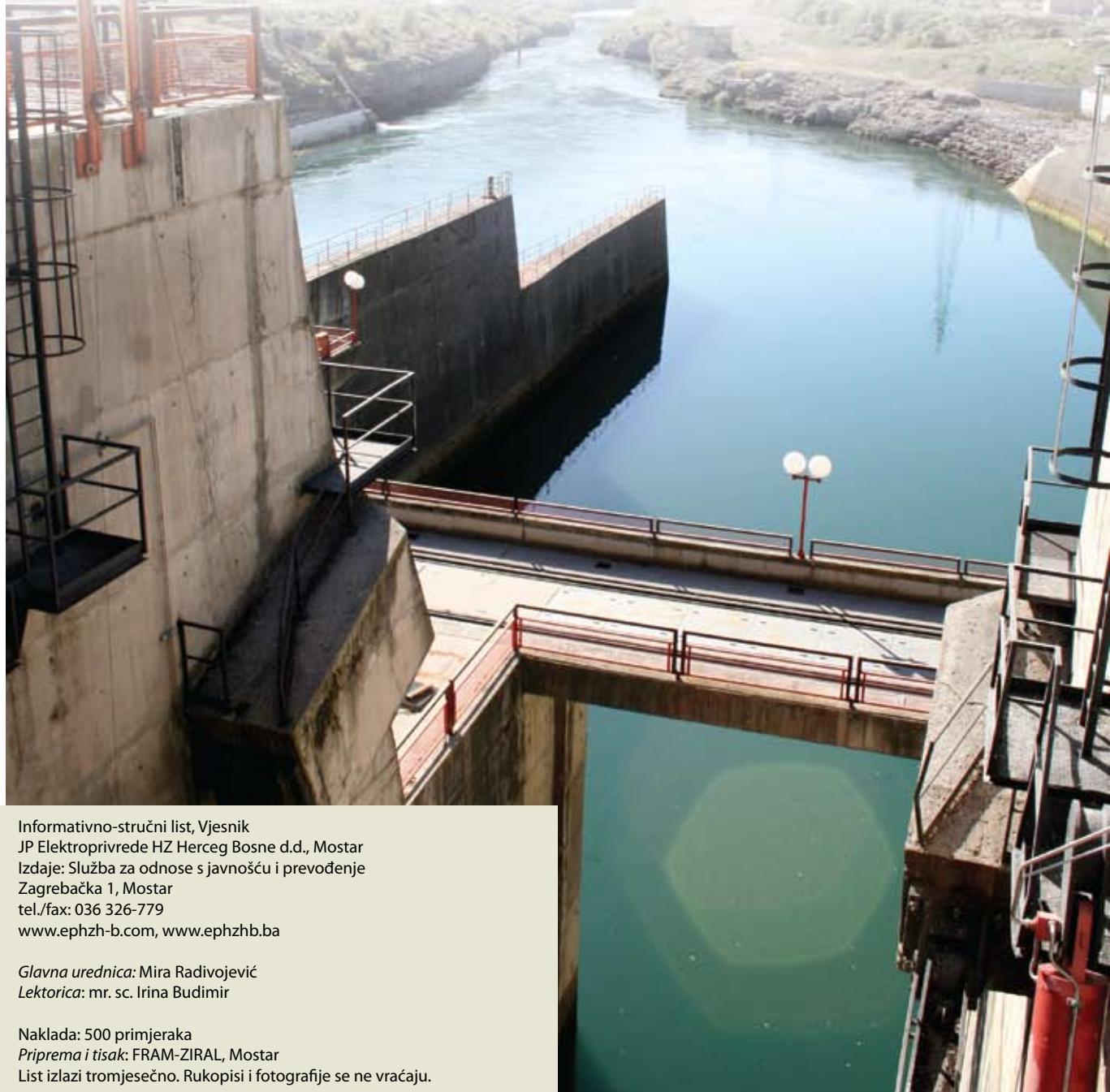
Она відповіла: «Да, я зроблю це!»

Poštovani čitatelji, radnici Elektroprivrede HZ Herceg Bosne d.d. Mostar!

Na početku smo sezone godišnjih odmora, a redoviti broj našega informativnog lista po planu treba izaći početkom rujna mjeseca. Intenzivna aktivnost Uprave i Nadzornoga odbora u ovome razdoblju razlogom je što izlazimo s posebnim brojem Lista, a kako bismo vas informirali o nekim važnim poslovnim potezima.

Najprije izdvajamo osnovne crte iz opsežnoga projekta *Studija restrukturiranja i razvoja poslovne strategije za Elektroprivrednu HZ Herceg Bosne d.d. Mostar*.

U ovom, posebnom broju, u cijelosti vas upoznajemo sa sadržajem Tužbe županijskom sudu u Mostaru, protiv FERK-a, u svezi s osiguranjem sudske zaštite prava na tržištu električne energije.

Informativno-stručni list, Vjesnik
JP Elektroprivrede HZ Herceg Bosne d.d., Mostar
Izdaje: Služba za odnose s javnošću i prevođenje
Zagrebačka 1, Mostar
tel./fax: 036 326-779
www.ephzb.com, www.ephzhb.ba

Glavna urednica: Mira Radivojević
Lektorica: mr. sc. Irina Budimir

Naklada: 500 primjeraka
Priprema i tisak: FRAM-ZIRAL, Mostar
List izlazi tromjesečno. Rukopisi i fotografije se ne vraćaju.

U lipnju mjesecu ove godine podnesen je zahtjev za treći tarifni postupak kojeg je odbio FERK, ap će se također podnijeti tužba protiv ove odluke.

Također smatramo važnim, upoznati vas sa Žalbom Uprave za individualno oporezivanje, a u svezi s plaćanjem poreza na uvezenu električnu energiju. Iz istih razloga pokrenut je i prijedlog za obnovu postupka na rješenja iz studenog 2006. i siječnja 2007. godine. Tekstove Tužbe i Žalbe prenosimo u cijelosti, iako suhoparna stručna terminologija i opsežnost materijala mogu stvarati poteškoće u praćenju stručne problematike, mišljenja smo da je ipak bolje dati cijele tekstove jer bi eventualno kraćenje svakako bilo uskraćivanje kompletne informacije.

S poštovanjem,

Služba za odnose s javnošću i prevođenje

Restrukturiranje i poslovni ciljevi JP Elektroprivrede HZHB d.d. Mostar

Na temelju Akcijskoga plana restrukturiranja i privatizacije elektroenergetskoga sektora (prva faza) kojeg je usvojila Vlade F BiH, a kojega je detaljnije razradila ova elektroprivrede prema FMERI, urađena je Studija restrukturiranja i razvoja poslovne strategije Elektroprivrede Hrvatske zajednice Herceg-Bosne d.d. Mostar. Prije početka izrade Studije izvršeno je razdvajanje prijenosne djelatnosti radi formiranja jedinstvene prijenosne kompanije na razini BiH. Istodobno je izvršeno knjigovodstveno razdvajanje proizvodne i distributivne djelatnosti kao i djelatnosti opskrbe električnom energijom. U isto se vrijeme Direkcija Društva počela prilagođavati novim odnosima u smislu vlasništva.

Studija je završena i njezine osnovne poruke su:

VIZIJA: Socijalna i ekološki osjetljiva, moderna korporacija, vodeća na regionalnom tržištu, koja svojim multi-ulitimi uslugama razvijenim za različite potrebe, jamči zadovoljstvo svojim potrošačima, investitorima i zaposlenicima i donosi kontinuiran gospodarski napredak svojoj zajednici.

MISIJA: Kvalitetna, pouzdana i društveno odgovorna briga o ispunjavanju potreba svojih potrošača i zaposlenika uz minimalne troškove i očuvanje okoliša.

STRATEGIJA: Predstavlja skup uputa koje objašnjavaju kako će organizacija postići svoju misiju i kretati se prema svojoj viziji.

Dakle, Studijom je utvrđen plan dugoročnoga djelovanja koji omogućuje ostvarenje strategijskih ciljeva organizacije i usmjerava cijelu organizaciju u istome smjeru.

Prijedlog buduće organizacije EPHZHB Grupa d.d.

Restrukturiranje i izmjene u organizacijskoj strukturi planiraju se obaviti u nekoliko faza. Prioritet je formiranje Proizvodnje, Distribucije, Opskrbe i Mjerenja kao profitnih centara, a zatim kao subsidijarnih društava s ograničenom odgovornošću (d.o.o) u većinskom i mješovitom vlasništvu EPHZHB dioničkoga društva. Formiranju je društava prethodilo knjigovodstveno razdvajanje navedenih organizacijskih cjelina.

Prijedlog buduće organizacije korporativnih funkcija poslovne podrške

Vladajuće društvo ostaje u sudsckome registru kao dioničko društvo (d.d.). Za potrebe "korporatizacije" preimenovat će se u EPHZHB Grupa. To implicira poslovnu udrugu d.d.-a i subsidijarnih d.o.o. u jedinstvenu cjelinu u kojoj je uloga Grupe centralizacija svih vlasničkih (kapitalnih) dobara i upravljačkih funkcija. Riječ je zapravo o verziji holding društva gdje Grupa (holding) označava samo poduzetnički oblik složenijega dioničkog društva gdje se u formi "matice" koncentriра kapital i upravljanje. Holding kao osnivačka kategorija nije predviđen u zakonima o trgovackim društvima.

Pri registraciji (osnivanju) subsidijari će biti preimenovani iz sadašnjih organizacijskih jedinica u:

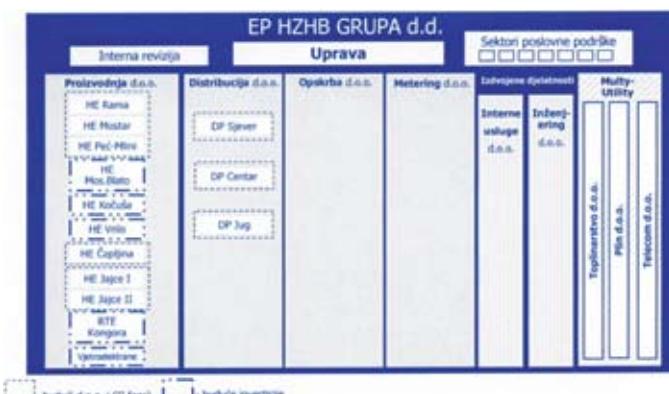
- EPHZHB – Proizvodnja,
- EPHZHB – Distribucija,
- EPHZHB – Opskrba,
- EPHZHB – Mjerenje

Iste prefiks će dobiti i izdvojene aktivnosti inženjeringu i internih usluga. Slijedom restrukturiranja iste prefiksće dobiti će i multi utility operacije koje će se vremenom formirati (na pr. EPHZHB – Toplinarstvo, EPHZHB – Telekomunikacije i sl.).

Unutar same EPHZHB – Proizvodnja, u nastavku implementacije Akcijskoga plana, formirat će se društva s ograničenom odgovornošću i to po slivovima Elektrane koje su u izgradnji (HE Mostarsko Blato) ili koje će se tek graditi (TE Kongora, HE Vrilo, Vjetroelektrane) u fazi gradnje bit će u ingerenciji Sektora za strategiju EPHZHB Grupe, a po završetku biti će osnovane kao samostalni d.o.o u okviru Grupe ili će biti pridodati nekom od već postojećih d.o.o.-a, postoji mogućnost da će pojedine investicije od početka biti izvedene u okvirima posebnoga d.o.o. i to u slučaju ulaska strateških partnera u zajedničko investiranje.

Osnovna poslovna obilježja Grupe i subsidijara

Koncept formiranja subsidijarnih društava prepostavlja, osim pravnoga aspekta i precizna razgraničenja prava i odgovornosti Grupe u odnosu na novonastale subsidijare. Cilj je subsidijarima pridružiti najveću moguću razinu samostalnosti i odgovornost za postizanje boljih rezultata poslova-

nja. Pri tomu se naravno moraju uzeti u obzir specifičnosti u mogućnosti samostalnoga djelovanja pojedinih supsidijara.

Proizvodnja i Distribucija poslovne boljstike mogu ostvarivati u području smanjivanja troškova poslovanja, optimalizacijom te smanjivanjem svih vrsta gubitaka dok je Opskrba u poziciji boljega odnosa prema potrošačima/kupcima i poboljšanju naplate.

Formiranje Mjerenja (*Metering*) od zajedničkoga je interesa Grupe jer će vršiti potrebna mjerenja na svim naponskim razinama i za sve organizacijske cjeline EPHZHB Grupe. Jedna od temeljnih funkcija Mjerenja je utvrđivanje gubitaka što će znatno utjecati na učinkovitije poslovanje cijelokupne EPHZHB Grupe.

Sloboda poslovnoga djelovanja bit će ograničena odobrenim godišnjim poslovnim planom poslovanja društva (proračun). Raspoloživost će se potrebnih resursa za poslovanje u najvećoj mjeri odnositi na raspoloživost likvidnih financijskih sredstava za podmirenje troškova pogona i održavanja, te realizaciju odobrenih investicija. Raspored će ostvarenoga prihoda biti uređen u međusobnome ugovoru između vladajućega društva i pojedinih supsidijara.

Na razini uprave Grupe restrukturiranjem će se obaviti formiranje više sektora za centralizirane poslovne funkcije i stratešku podršku.

Osnovne kompetencije na razini Uprave EPHZHB Grupe:

- Strateško upravljanje (poslovni planovi, razvoj, raspodjela prihoda, riznica, investicije, regulatorna pitanja, politika cijena, ljudski potencijali, porezne obveze i statusno pravne promjene u Grupi)
- Održavanje likvidnosti Grupe,
- Operativno nadziranje prikupljanja novca, odnosno prema planu raspodjele odobravanje i usmjeravanje financijskih sredstava na društva koja su sudjelovala u stvaranju ukupnoga (potrebnoga) prihoda
- Jedinstvena (konsolidirana) bilanca stanja i bilance stanja po d.o.o.-ima
- Jedinstvena (konsolidirana) bilanca uspjeha i bilance uspjeha po pojedinim d.o.o.-ima
- Operativni poslovni procesi u kojima se ostvaruje "ekonomija obujma" (financiranje investicija, strateška nabava, *trading*)
- Vlasništvo nad nekretninama
- Vlasništvo nad poslovnom imovinom potrebnom za operacije (osnovna sredstva, trajna imovina s amortizacijskim vijekom iznad 5 godina)
- Grupa je nositelj (vlasnik) licenci za proizvodnju, distribuciju i opskrbu koje prenosi na supsidijare
- Jedinstven poslovni informacijski sustav, uključujući integralna softverska rješenja (*Billing, ERP, CRM...*), informatičku mrežnu infrastrukturu, centralizirano nabavljanje hardverske opreme i sl.
- Razvoj strateškog upravljanja kompanijom (*Corporate Governance*)
- Razvoj operativnog upravljanja poslovanjem (MIS)
- Odnosi s javnošću i briga o brandu Grupe

Usporedo s gore navedenim izmjenama provodit će se i formiranje profitnih i troškovnih centara dok Grupa ostaje investicijski centar. Za bolje vođenje (smanjenje) troškova unutar profitnih i investicijskih centara oblikovat će se mesta troška (na nižim organizacijskim razinama). U

prijelaznom razdoblju "kontrolirani" profit ostvarivat će se pa načelu internu definiranih cijena proizvoda i usluga ili povrata budžetiranih sredstava na profitne centre. Formiranjem d.o.o. bit će moguće i internu fakturiranje, a stvaraju se motivi i mogućnosti poslovanja i izvan sustava EPHZHB, odnosno, usluga izvan domene reguliranih djelatnosti, posebno za izdvojene djelatnosti. Do vremena formiranja supsidijara, restrukturiranjem će se obuhvatiti formiranje profitnih centara.

Profitni centri su dijelovi poduzeća, mesta na kojima se mogu kontrolirati prihodi, troškovi i interni rezultati, odnosno rezultati neovisni od ostalih dijelova kompanije. Za troškovne centre odgovornosti treba osigurati uvjete za kontrolu opravdanosti visine i strukture troškova. Profitni centar nema pravni, već samo izvještajnu važnost.

Profitni centri predstavljaju:

- dijelove poduzeća koji zaokružuju određene poslovne aktivnosti,
- temeljem kojih se ostvaruju prihodi i koji uzrokuju troškove (uključujući prihode i troškove nastale u odnosima s ostalim segmentima unutar istoga poduzeća),
- čije operativne rezultate redovito pregledava osoba u poduzeću zadužena za donošenje odluka, a
- kojima je moguće dobiti potpune financijske podatke.

PROFITNI CENTRI ODGOVORNOSTI - segment poduzeća koji stvara i prihode i troškove. Uspješnost se ocjenjuje prema profitabilnosti, tj. doprinosu pokrića.

PRIHODNI CENTRI ODGOVORNOSTI – segment poduzeća koji stvara samo prihode.

TROŠKOVNI CENTRI ODGOVORNOSTI – segment poduzeća koji stvara troškove, ali ne izravno i prihode. Uspjeh se ocjenjuje prema sposobnosti kontrole troškova te količini i kvaliteti obavljenih usluga.

INVESTICIJSKI CENTRI ODGOVORNOSTI – profitni centar za koje je menadžer u mogućnosti izmjeriti troškove imovine koja se koristi u poslovanju centra. Najčešća je mjera *ROI* (*Return on Investment*), tj. prihod na investiranu imovinu.

U prvoj bi se fazi transformacije do formiranja supsidija u unutar sustava EPHZHB-a formiralo šest (6) profitnih centara (u dalnjem tekstu PC), i to:

- PC EPHZHB Proizvodnja
- PC EPHZHB Distribucija
- PC EPHZHB Opskrba
- PC EPHZHB Mjerenje (*Metering*)
- PC EPHZHB Interne usluge
- PC EPHZHB Inženjering

Za formiranje profitnih centara bit će potrebno napraviti neke organizacijske preinake, tj reorganizaciju. Izvješćivanje po profitnim centrima uključuje rastavljanje poduzeća na svoje sastavne dijelove ili segmente, te izvješćivanje o svakom od njih.

Iзвješćivanje po profitnim centrima omogućava internim korisnicima:

- bolje razumijevanje internih rezultata ostvarenih u prošlim razdobljima;
- realniji pristup ocjenjivanju mogućnosti i rizika u fazi budžetiranja i kontrole internih rezultata i
- kvalitetniju podlogu za procjenjivanje ukupno ostvarenih rezultata u poslovnome sustavu kao cjelini.

Računovodstvo mora osigurati prepostavke za praćenje i iskazivanje relevantnih prihoda i troškova po profitnom centru. Prihodi i rashodi profitnoga centra samo su oni na koje voditelj profitnoga centra može svojim odlukama utjecati, te na čije planiranje i kontrolu može utjecati.

Prema planu restrukturiranja nakon faze profitnih centara, slijedi faza osnivanja supsidijara, pravnih subjekata s ograničenom odgovornošću, navedenih u nastavku.

EPHZHB – Proizvodnja d.o.o.

Trgovačko društvo s, od Grupe ustupljenom, licencom za proizvodnju za tarifne kupce i za tržište. U skladu sa zakonom o električnoj energiji osnovna je djelatnost proizvodnja električne energije za tarifne i kvalificirane kupce. Proizvodnja za tarifne kupce bit će ugovorena s EPHZHB – Opskrbom, godišnje na razini ekonomski isplativoga opsega proizvodnje, po reguliranoj cijeni od strane FERK-a. Jednako tako, proizvodnja za kvalificirane kupce bit će ugovorena s EPHZHB-Opskrbom ili s Tradeingom.

EPHZHB – Distribucija d.o.o.

Trgovačko društvo s, od Grupe ustupljenom, licencom za obavljanje energetske djelatnosti distribucije električne energije. Osnovna je zadaća distribuiranje električne energije za tarifne kupce, a sukladno razvoju lokalnoga tržišta električne energije, obavljat će usluge distribucije i za sve korisnike distribucijskoga sustava bez diskriminacije. Pri tome, obveza ovoga trgovačkog društva je i nadzor distribucijske mreže, održavanje pogonske spremnosti, izrada priključaka za nove kupce i rekonstrukcija (zamjena) kod postojećih potrošača i općenito razvoj distributivnoga sustava. Odgovorno je za kvalitetu isporučene energije u dijelu operativne distribucije te izrade razvojnih i investicijskih planova, praćenjem stanja na terenu.

EPHZHB – Opskrba d.o.o.

Trgovačko društvo s, od Grupe ustupljenom, licencom opskrbe tarifnih i kvalificiranih kupaca. Preuzima izmjerene podatke od Mjerenja i obračunava potrošnju. Izdaje fakture i prati naplatu. Unaprjeđuje poslovne odnose i suradnju s tarifnim i kvalificiranim kupcima. Razvija posebnu strategiju za povećanje prodaje kod pojedinih ključnih kupaca, a izrađuje planova prodaje za sve kupce. Vodi evidenciju o tijeku svih relevantnih odnosa s pojedinim ključnim kupcima. Redovno izvještava nadležnoga člana Uprave o strateškim namjerama pojedinoga ključnog kupca. Korištenjem tehnologije za Call centar i CRM evidencije poboljšava skrb i poslovne odnose sa klijentima. Nakon što se usvoje zakonske izmjene koje bi osloboidle plaćanje PDV-a i carine na energiju koja je nabavljana i prodana na trećim tržištima, očekivani je prihod još i veći.

EPHZHB – Mjerenje (Metering) d.o.o

Trgovačko društvo izdvojeno s namjerom da obavlja poslove i usluge mjerenja za cijelo društvo, odnosno u proizvodnji, distribuciji i prema kupcima. Izdvajanje se predlaže zbog posebne važnosti ovih poslova za Grupu u cjelini. Sustavno svjetskoj praksi, pitanje bi mjerenja trebalo također regulirati licencom.

EPHZHB – Ne regulirane djelatnosti

FERK regulira osnovnu djelatnost i traži da izdvojene (neregulirane) djelatnosti budu knjigovodstveno razdvojene, radi smanjenja troškova u osnovnim djelatnostima. Ako se prihod ostvaruje drugim uslugama ne može biti pridodan, odnosno taj prihod ne može biti priznat kao temelj za utvrđivanje potrebnoga prihoda u cilju utvrđivanje tarifa za cijenu električne energije. Zbog toga se predlaže formiranje sljedećih supsidijarnih društava:

EPHZHB – Interne usluge d.o.o.

Trgovačko društvo izdvojeno za poslove internih usluga (tehničke zaštite, prehrane, čišćenja). Zaposlenici u navedenim djelatnostima, u različitim organizacijskim jedinicama, bili bi raspoređeni u EPHZHB - Interne usluge d.o.o.

EPHZHB - Interne usluge d.o.o. fokusiraju se na svoje poslovne procese, specijalizacijom osposobljavaju svoje resurse, koje postupno mogu ponuditi i tržištu. Za prvo vrijeme obavljanje usluga bilo bi ograničeno samo za potrebe EPHZHB Grupe d.d., a međusobni odnosi bili bi uređeni ugovorima (*SLA- Service Level Agreement*).

EPHZHB – Inženjering d.o.o.

Trgovačko društvo specijalizirano za poslove usluga inženjeringu i izvođenja sukladnih poslova, te za brigu o vozilima. Dio viška djelatnika planira se prebaciti u ovu djelatnost kao model zbrinjavanja, a ujedno se od ovoga društva očekuje naglašenija tržišna orijentacija. Društvo bi vršilo usluge projektiranja elektroenergetskih objekata, izvođenja radova na elektroenergetskim objektima, intervencije u jamstvenom roku. S obzirom na osposobljenost za izgradnju elektroenergetskih objekata, te stručnu osposobljenost i posjedovanje mehanizacije, bilo bi opravdano da ovaj d.o.o. postupno preuzima održavanje svih elektroenergetskih objekata, a također bi održavao i objekte EPHZHB izvan jamstvenog roka. Društvo bi bilo zaduženo za brigu o vozilima (specijalnim i osobnim) cijele EHZHB Grupe d.d. te bi se na taj način objedinio cjelokupni vozni park, te omogućilo optimalno korištenje i najveća kontrola nad svim vozilima. U prvoj bi fazi obavljanje usluga bilo ograničeno samo za potrebe EPHZHB Grupe d.d., a međusobni odnosi bili bi određeni ugovorima (*SLA- Service Level Agreement*).

EPHZHB – Multi utility

U poslovnoj politici postoji orijentacija EPHZHB da postane multi utility grupacija prvenstveno na područjima plasmana toplinske energije i plina. Dodavanjem tih djelatnosti rješava se potencijalni višak ljudi, ali se omogućuje po potrebi i novo zapošljavanje. Nove djelatnosti kojima bi se bavila EPHZHB Grupa ujedno predstavljaju i potrebu stanovništva na primarnim tržištima grupacije, a ujedno su slijed najbolje svjetske prakse. U to svakako ulaze i telekomunikacijske usluge, na pr. Internet veza putem električnih kablova, odnosno BPL (*Broadband over Power Line*) kao kompatibilna djelatnost osnovne djelatnosti EPHZHB Grupe. Formiranje subsdijara za pružanje telekomunikacijskih usluga u rasponu od najma infrastrukturnih resursa do pružanja usluga telefoniranja i Interneta moguće je ostvariti u okvirima Grupe EPHZHB.

Podloge za definiranje pravnih i ekonomskih odnosa

- Odgovornost za bilancu uspjeha (*Profits & Losses*) – profitni centri:
 - Proizvodnja
 - Opskrba
 - Distribucija
 - Mjerenje (Metering)
 - Trading
 - Inženjering
 - Interne usluge
 - Odgovornost za troškove - troškovni centri:
 - Uprava EPHZHB Grupa i korporativne funkcije
 - Sektori poslovne podrške
 - Odgovornost za bilancu stanja - konsolidacija:
 - EPHZHB Grupa – Sektor riznice, finansija i kontrolinga
-
- Pravni odnosi:
 - EPHZHB Grupa d.d. kao vladajuće društvo (holding kompanija) osniva supsidijarna društva kao većinski osnivač;
 - pravni odnosi između vladajućega društva i supsidijarnih društava definirani su Zakonom o poduzećima, te osnivačkim aktima vladajućeg i supsidijarnih društava.
 - Ekonomski odnosi između EPHZHB Grupa d.d. i supsidijarnih društava:
 - usluge korporativnoga upravljanja (korporativne funkcije) koje se pružaju supsidijarnim društvima definiraju se posebnim sporazumima (Service Level Agreement – SLA);
 - operativni poslovni odnosi između vladajućega društva i supsidijarnih društava (strateška nabava, investičko upravljanje, financiranje, trading) uređuju se godišnjim komercijalnim ugovorima.
 - Međusobni ekonomski odnosi između supsidijarnih društava, po uspostavi d.o.o. (Q3/2008):
 - međusobni ekonomski odnosi između supsidijarnih društava koja obavljaju temeljne djelatnosti (proizvodnja, distribucija, opskrba, mjerenje) uređuju se pojedinačnim godišnjim komercijalnim ugovorima u skladu s tarifnom metodologijom koju odobrava regulatorno tijelo (FERK);
 - međusobni odnosi supsidijarnih društava koje obavljaju temeljne djelatnosti i supsidijarnih društava koja obavljaju netemeljne djelatnosti (inženjering, upravljanje imovinom, održavanje opreme i imovine) uređuju se petogodišnjim ugovorom.

Budući imovinski odnosi

Vladajuće je društvo EPHZHB Grupa pravni slijednik današnjeg JP EPHZHB d.d. i zadržava oblik dioničkoga društva s većinskim državnim udjelom (uz male dioničare). Ovisna društva čiji je osnivač i jedini vlasnik EPHZHB, odnosno EPHZHB Grupa osnivala bi se kao trgovacka društva ograničene odgovornosti. Pri tom EPHZHB Grupa zadržava pravo strateškoga odlučivanja, vlasništva nad naj-

većim dijelom imovine, upravljanja financijama i osnivačka prava za ovisna društva u Grupi i izvan Grupe (suosnivanje s drugim EP ili strateškim partnerima).

Imovina koja ostaje u vlasništvu vladajućega društva:

- Trajna imovina:
- Zgrade i zemljišta,
- Nematerijalna imovina (integralna softverska rješenja - Billing i ERP, intelektualno vlasništvo, patenti i sl.),
- Licence i ostala nematerijalna prava,
- Uredska oprema i vozila u funkciji korporativnih poslovnih procesa na razini buduće Grupe i
- Ostala produktivna trajna imovina s amortizacijskim vijekom iznad 5 godina.

Imovina koja se prenosi (daje se na uporabu) na supsidijarna društva:

- Trajna imovina:
- Oprema potrebna za odvijanje poslovnih operacija čiji je amortizacijski vijek kraći od 5 godina i
- Uredska oprema, osobna računala i telekomunikacijska oprema čiji je amortizacijski vijek ispod 5 godina.
- Obrtne imovina:
- Potraživanja prema kupcima zatečena u poslovnim knjiga EPHZHB Grupa d.d. na dan prijenosa a koja se odnose na pojedine djelatnosti i
- Novčana sredstva zatečena na podračunima računovodstveno izdvojenih djelatnosti.

Obveze koje ostaju u vlasništvu vladajućega društva – EPHZHB Grupa d.d.:

- Dugoročne obveze:
- Dugoročne obveze koje se odnose na financiranje nabave trajne imovine s amortizacijskim vijekom duljim od 5 godina i
- Ostale dugoročne obveze koje se odnose na financiranje centralnih korporativnih funkcija.
- Kratkoročne obveze
- Kratkoročne obveze koje se odnose na financiranje centralnih korporativnih funkcija i
- Kratkoročne obveze prema dobavljačima koje se odnose na komercijalne aktivnosti vladajućeg društva.

Obveze koje se prenose na supsidijarna društva:

- Dugoročne obveze:
- Dugoročne obveze koje se odnose na financiranje nabave trajne imovine s amortizacijskim vijekom kraćim od 5 godina, a dužim od 1 godine i
- Ostale dugoročne obveze koje se odnose na financiranje operativnog poslovanja računovodstveno razdvojenih osnovnih i nereguliranih djelatnosti.
- Kratkoročne obveze:
- Kratkoročne obveze prema dobavljačima koje se odnose na komercijalne aktivnosti računovodstveno razdvojenih osnovnih i nereguliranih djelatnosti.

Broj: I- 3314 /07.

Datum, 25.05.2007. godine

**ŽUPANIJSKI/KANTONALNI SUD MOSTAR
MOSTAR**

T U Ž B A

TUŽITELJ: Javno poduzeće „ELEKTROPRIVREDA HRVATSKE ZAJEDNICE HERCEG BOSNE“ dioničko društvo, sa sjedištem u Ulici zagrebačka broj 1, Mostar, koju zastupa generalni direktor Vlado Marić, dipl. inž. stroj.,

TUŽENA: REGULATORNA KOMISIJA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE /FERK/, sa sjedištem u Ulici blajburških žrtava broj 33, Mostar, koga zastupa predsjednik Zdenko Šimunović, dipl. inž. stroj.

Radi ostvarivanja sudske zaštite prava sudionika na tržištu električne energije koje regulira FERK i radi osiguranja zakonitosti:

- kao gospodarsko društvo u većinskoj državnom vlasništvu u iznosu od 90% i vlasništvu malih dioničara /građana i drugih pravnih osoba/ u iznosu od 10%,
- kao gospodarsko društvo kojemu je utvrđena obveza vršenja javne usluge sukladno članku 6. Zakona o električnoj energiji /Sl. novine F BiH, br. 41/02., 24/05. i 38/05./ i koje prema članku 9. Zakona o električnoj energiji obavlja djelatnost proizvodnje električne energije, distribucije električne energije i opskrbu električnom energijom kao javnom uslugom, - kao gospodarsko društvo kojemu je:

1. Odlukom Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine /FERK/ broj: 07-07-377-01/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za prodaju električne energije nekvalificiranim (tarifnim) kupcima JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,

2. Odlukom FERK-a broj: 07-07-377/-02/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za korisnike distributivnog sustava JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,

3. Rješenjem FERK-a broj: 07-02-979-44/21/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „EP HZ HB“ d.d. Mostar, potrebnoga godišnjeg prihoda od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca utemeljen na priznatim planskim troškovima za bilanciranu proizvodnju električne energije i snage za 2007. godinu u iznosu od 63.599.000,00 KM,, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,

4. Rješenjem FERK-a broj: 07-02-980-32/22/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar potrebnoga godišnjeg prihoda od tarifa za korisnike distributivnoga sustava utemeljen na priznatim planskim troškovima za bilancirane količine el. energije i snage na distributivnoj mreži za 2007. godinu u iznosu od 36.980.170,00 KM i prihod za pokrivanje distributivnih gubitaka u iznosu od 12.743.485,00 KM, , /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,

5. Rješenjem FERK-a broj: 07-02-981-54/23/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, potrebnoga godišnjeg prihoda od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca utemeljen na priznatim planskim

troškovima za 2007. godinu u iznosu od 13.069.566,00 KM od kojih se iznos od 8.254.440,00 KM odnosi na mjerenje, a iznos od 4.815.126,00 KM odnosi na obračun, fakturiranje i naplatu, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./, najprije zbog nedonošenja, a kasnije i nepravodobnoga donošenja, odluke o pokretanju drugoga tarifnog postupka o čemu su bili, sukladno članku 72. stavak. 2. i 3. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke /Sl. novine F BiH, br. 45/05./ dužni donijeti u 2006. godini /koju su donijeli tek 23.1.2007. godine/, a kasnije zbog nepravodobnoga donošenja odluke FERK-a broj: 07-07-377-01/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za prodaju električne energije nekvalificiranim (tarifnim) kupcima JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, po zahtjevu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, ovom poduzeću, a time i njegovim vlasnicima i kupcima, zbog nepotpuno i netočno utvrđenoga činjeničnog stanja i nepravilne primjene materijalnoga prava, nanesena materijalna šteta samo za prva tri mjeseca u iznosu od **19.190.279 KM**, koja šteta se svakim danom povećava, JP „Elektroprivreda Hrvatske zajednice HB“ d.d. Mostar, na temelju članka 29. Zakona o električnoj energiji, a u svezi sa odredbama članka 2. 8. i 9. Zakona o Upravnim sporovima /Službene novine F BiH, br. 9/05./,

podnosi
T U Ž B U
Protiv:

1. Odluke Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine /FERK/ broj: 07-07-377-01/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za prodaju električne energije nekvalificiranim (Tarifnim) kupcima JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,
2. Odluke FERK-a broj: 07-07-377/-02/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za korisnike distributivnog sustava JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,
3. Rješenja FERK-a broj: 07-02-979-44/21/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, potrebnog godišnjeg prihoda od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca utemeljen na priznatim planskim troškovima za bilanciranu proizvodnju električne energije i snage za 2007. godinu u iznosu od 63.599.000,00 KM,, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,
4. Rješenja FERK-a broj: 07-02-980-32/22/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „EP HZ HB“d.d. Mostar potrebnoa godišnjeg prihoda od tarifa za korisnike distributivnoga sustava utemeljen na priznatim planskim troškovima za bilancirane količine el. energije i snage na distributivnoj mreži za 2007. godinu u iznosu od 36.980.170,00 KM i prihod za pokrivanje distributivnih gubitaka u iznosu od 12.743.485,00 KM,, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,
5. Rješenja FERK-a broj: 07-02-981-54/23/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „EP HZ HB“d.d. Mostar, potrebnoga godišnjeg prihoda od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca utemeljen na priznatim planskim troškovima za 2007. godinu u iznosu od 13.069.566,00 KM od kojih se iznos od 8.254.440,00 KM odnosi na mjerenje, a iznos od 4.815.126,00 KM odnosi na obračun, fakturiranje i naplatu, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,

Zbog toga što:

- pobijanim odlukama i pobijanim rješenjima FERK-a nisu pravilno primjenjeni Zakoni, propisi i opći akti /članak 12. st.1. točka 2. Zakona o upravnim sporovima/,
- pobijanim odlukama i pobijanim rješenjima FERK-a i postupku koji je prethodio donošenju ovih odluka, nije postupano po pravilima postupka, a naročito nije utvrđeno činjenično stanje nije potpuno i pravilno utvrđeno, odnosno iz utvrđenih činjenica izведен nepravilan zaključak u pogledu činjeničnoga stanja /članak 12. st.1. točka 4. Zakona o upravnim sporovima/,
- pobijanim odlukama i pobijanim rješenjima FERK-a, FERK je, rješavajući po slobodnoj ocjeni, prekoračio granice ovlaštenja koja su mu dana pravim propisima i odlučio suprotno cilju u kome mu je ovlaštenje dano /članak 12. st.1. točka 5. Zakona o upravnim sporovima/,

a što proizlazi iz dokumentacije podnesene FERK-u, činjenica i obrazloženja danih pred FERK-om a ogleda se u sljedećem:

FERK-a je po službenoj dužnosti u vršenju svoga službenog položaja ili ovlaštenja utvrđenih u člancima 14. i 15. Zakona o električnoj energiji, obavljajući svoje službene dužnosti iz članka 72. stavak 2. i 3. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke u 2006. godini posebnom odlukom bio dužan i morao je utvrdili rokove za podnošenje zahtjeva za drugi tarifni postupak u prijelaznom razdoblju, a sve u cilju ostvarivanja ciljeva iz članka 2. Zakona o električnoj energiji, imajući u vidu zaštitu interesa svih korisnika sustava /korisnike distributivnih sustava, nekvalificiranih kupaca, i elektroprivrednih društava/. S obzirom da je FERK donio odluku o provedbi drugoga tarifnog postupka/ što je učinio tek 23.1.2007.g. Odlukom br. 07-07-83-01/07 o provedbi drugoga tarifnog postupka/, Javno poduzeće „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, je 14.11.2006. godine podnijela zahtjev za odobravanje tarifa, s primjenom od 1.1.2007. godine, uvažavajući činjenicu da su se, pored kućanstava kao tarifnih kupaca, kao tarifni kupci izjasnili i kvalificirani kupci: ALUMINIJ d.d. Mostar i B.S.I. d.o.o. Jajce kao i činjenice da su se za nedostajuće količine električne energije zaključili ugovori o nabavi električne energije za 2007. godinu. Uz zahtjev dostavila je sve potrebne podatke kako bi FERK mogao iste razmotriti, a koji se odnose na troškove proizvodnje električne energije, kupnje električne energije, troškove distribucije električne energije, opskrbe električne energije, te ostale troškove sukladno Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke.

U odlučivanju po zahtjevu Javnog poduzeća „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, ne donošenjem, a kasnije donešenim pobijanim tarifnim stavovima i pobijanim odlukama stavio u neravnopravan položaj ovo poduzeće kao sudionika iz članka 14. i 15. Zakona o električnoj energiji i članka 6. Statuta FERK-a /zaštita prava svih sudionika elektroenergetskoga sustava/ čime je FERK:

- prekršio odredbe Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranoga kupca /Sl. novine F BiH, br. 53/06./ i temeljem istog Pravilnika doneseno Rješenje broj: 07-02-807-01/18/06. od 3.10.2006. godine kojim je odobren status kvalificiranog kupca „Aluminij d.d. Mostar /kvalificirani kupac prema odredbi članka 48. i 49. Zakona o električnoj energiji

je kupac koji slobodno može nabavljati električnu energiju na tržištu BiH i u inozemstvu, po cijenama koje može sam postići i ugovoriti, po slobodnom izboru/, budući da je Aluminiju d.d. Mostar, iako mu je na njegov zahtjev, FERK priznao status kvalificiranoga kupca, omogućio da se u prijelaznom razdoblju može izjasniti kao tarifni kupac, odnosno da ukoliko odluči da se izjasni kao kvalificirani kupac za 2007. godinu, mora do 31.10.2006. godine zaključiti ugovore o opskrbi električnom energijom, što je suprotno ciljevima Zakona o električnoj energiji i suprotno Ugovoru o uspostavi energetske zajednice /Sl. Glasnik BiH, 9/06./ i suprotno Direktivama EU, posebno Direktivi 2003/54/EC /komentar u privitku/. Međutim, ono što ne predviđa niti jedan pravilnik FERK-a, da kvalificirani kupac Aluminij d.d. Mostar koji se 16.10.2006.godine prijavio da će u 2007.godini biti tarifni kupac, 20. travnja 2007. godine dostavlja obavijest o slobodnoj nabavi dijela električne energije počevši od 1.5.2007.godine, a da će za ostatak svojih potreba za električnom energijom biti opskrbljivan preko JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, kao tarifni kupac. JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, koja je nabavila sve nedostajuće količine električne energije utvrđene elektroenergetskom bilancem za tarifne kupce, ovim je dovedena u poziciju svršenog čina i mora trpjeti gubitke zbog otkazivanja ugovora sklopljenih krajem 2006. godine za nabavu električne energije za sve kupce u 2007.godini, pa i za Aluminij. Za ovakvo ponašanje Aluminija FERK je morao dati pismenu suglasnost,a to nije učinio zato što tako nešto ne omogućuje niti jedan propis niti pravilnik. I FERK i Aluminij d.o.o. Mostar na ovaj način prekršili su Pravilnik o stjecanju statusa kvalificiranoga kupca i Rješenje FERK broj: 07-02-807-01/18/06. od 3.10.2006. godine.

- prekršio odredbe Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke kojeg je sam donio, a odnose se na:

1. povredu odredbi članka 72. st. 2. i st. 3. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke jer posebnom odlukom nije na vrijeme utvrdio rokove za drugi tarifni postupak ,
2. povredu odredbi članka 2. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke jer nije poštivao mehanizme određivanja cijena električne energije koje je sam FERK donio i jer ne omogućava ni prostu reprodukciju, a kamoli poticaj razvoja,

3. povredu odredbi članka 5. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke jer su tarife diskriminirajuće i utemeljene na subjektivnim kriterijima FERK-a /jer smatra „kako izvjesno vrijeme JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar i njezin većinski vlasnik – država, pa i mali dioničari, moraju podnijeti dio tereta sami“ – obrazloženje Odluke FERK-a br. 07-07-377-01/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za prodaju električne energije nekvalificiranim (tarifnim) kupcima JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar strana 16. 5 red odozdo, da je FERK u ovom tarifnom postupku trošak el. energije većim dijelom temeljio na procijenjenim podacima – obrazloženje str. 15. prvi red/, nisu utemeljene na opravdanim troškovima /bit će zasnovane na opravdanim troškovima tek na kraju prelaznoga razdoblja – obrazloženje strana 16. zadnji pasus/, formirane su tako da se omogućava unakrsno subvencioniranje između različitih kupaca /zbog izjašnjavanja velikih potrošača kao tarifnih kupaca, cijenu plaćaju ostale kategorije tarifnih kupaca i elektroprivreda, a ne i kvalificirani kupci koji su se izjasnili kao tarifni, i koji bi sami nabavljati el. energiju

slobodno po svom izboru/, nisu utemeljene na opravdanim troškovima /vidi kasnije obrazloženje/, i tarife ne omogućavaju ovom poduzeću odgovarajući tok prihoda, odnosno povrata, jer će primjenom istih doći u veliki gubitak /preko 48.000.000 KM/.

5. odredbe članka 6., 8. 9. i odredbe članka 11-31. u svezi sa člankom 1. i 2. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke jer nije primijenio propisanu metodologiju za određivanje tarifa za elektroprivredne djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe električnom energijom i utvrđivanje tarifnih stavova za korisnike distributivnih sustava i tarifnih stavova za tarifne kupce, odnosno nije pravilno utvrdio potreban prihod iz bazne godine na kojem bi se zasivale pobijane odluke i rješenja, nije verificirao sve troškove na način utvrđeno metodologijom, te nije formirao potreban prihod na temelju troškova rada, održavanja, uključujući troškove amortizacije, povrata na sredstva i poreza i drugih doprinosa i naknada, a posebno troškova nabave nedostajuće električne energije, a što se ogleda u sljedećem:

a/ **djelatnost proizvodnje električne energije:** /Rješenje FERK-a broj: 07-02-979-44/21/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, potrebnoga godišnjeg prihoda od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca utemeljen na priznatim planskim troškovima za bilanciranu proizvodnju električne energije i snage za 2007. godinu u iznosu od 63.599.000,00 KM/, a nepriznati troškovi odnose se na sljedeće:

RED. BROJ	NAZIV TROŠKA	ZAHTJEVANI IZNOS KM	ODOBRENI IZNOS KM	NEPRIZNATI IZNOS KM
1.	Troškovi materijala	1.940.000	1.746.000	194.000
2.	Troškovi usluga održavanja	5.134.000	4.107.000	1.027.000
3.	Ostali fiksni troškovi	8.570.000	4.788.000	3.782.000
4.	Troškovi radne snage	12.582.000	12.078.720	503.280
U K U P N O		5.506.280		

FERK nije, sukladno člancima 22. do 27. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, izvršio temeljitu analizu troškova i nije uvažio obrazloženje JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar o potrebnosti svih troškova nego je iskoristio diskrecijsko pravo, pa unatoč opravdanosti zahtjeva, a suprotno svim propisima ne priznaje dio troškova za djelatnost proizvodnje električne energije. Na ovaj se način ugrožava djelatnost proizvodnje električne energije. /Detaljno obrazloženje u dokumentaciji FERK-a/.

b/ **djelatnost distribucije električnom energijom:** /Rješenje FERK-a broj: 07-02-980-32/22/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar potrebnoga godišnjeg prihoda od tarifa za korisnike distributivnog sustava utemeljen na priznatim planskim troškovima za bilancirane količine el. energije i snage na distributivnoj mreži za 2007. godinu u iznosu od 36.980.170,00 KM i prihod za pokrivanje distributivnih gubitaka u iznosu od 12.743.485,00 KM/, a nepriznati troškovi odnose se na sljedeće:

RED. BROJ	NAZIV TROŠKA	ZAHTJEVANI IZNOS KM	ODOBRENI IZNOS KM	NEPRIZNATI IZNOS KM
1.	Troškovi direkcije	2.441.000	610.250	1.830.000
2.	Ostali troškovi poslovanja	1.675.000	1.340.000	335.000
3.	Troškovi amortizacije	10.100.000	9.750.000	350.000
4.	Troškovi plaća	20.897.000	20.061.000	836.000
U K U P N O		3.351.750		

FERK nije, sukladno člancima 28. do 34. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, izvršio temeljitu ana-

lizu troškova i nije uvažio obrazloženje JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar o potrebnosti svih troškova nego je iskoristio diskrecijsko pravo, pa unatoč opravdanosti zahtjeva, a suprotno svim propisima ne priznaje dio troškova za djelatnost distribucije električne energije. Na ovaj se način ugrožava djelatnost distribucije električne energije. /Detaljno obrazloženje u dokumentaciji FERK-a/.

c/ **djelatnost opskrbe električnom energijom:** /Rješenje FERK-a broj: 07-02-981-54/23/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, potrebnog godišnjeg prihoda od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca utemeljen na priznatim planskim troškovima za 2007. godinu u iznosu od 13.069.566,00 KM od kojih se iznos od 8.254.440,00 KM odnosi na mjerjenje, a iznos od 4.815.126,00 KM odnosi na obračun, fakturiranje i naplatu/, a nepriznati troškovi odnose se na slijedeće:

RED. BROJ	NAZIV TROŠKA	ZAHTJEVANI IZNOS KM	ODOBRENI IZNOS KM	NEPRIZNATI IZNOS KM
1.	Troškovi direkcije	1.016.000	329.000	687.024
2.	Ostali nematerijalni troškovi	2.001.000	1.500.750	500.250
3.	Troškovi goriva i maziva	340.000	119.431	220.569
4.	Troškovi plaća i naknade plaća	9.583.000	9.199.680	383.320
U K U P N O		1.791.163 *		

*Osim nepriznatih troškova u iznosu od 1.791.163. KM, FERK nije JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar za djelatnost opskrbe električnom energijom priznao „troškove rezerviranja“ u iznosu od 14.960.000 KM. Analizirajući potraživanja na 31.12.2006. godine utvrđeno je da bi taj iznos trebao biti manji, ali ne manji od **10.000.000 KM**.

** Osim nabrojanih nepriznatih troškova, grubo kršeći svoja pravila , FERK JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar nije priznao opravdane troškove nabave nedostajuće električne energije za potrebe tarifnih kupaca u iznosu od **19.190.279 KM** za prva tri mjeseca 2007. godine, te iznos od **9.130.114. KM** koji je nastao zbog otkaza Ugovora o isporuci električne energije od 1. svibnja 2007. godine koji je otkazan jednostranom odlukom Aluminija d.d. Mostar, bez krivnje JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar. Kao nositelj cijele aktivnosti, FERK je sve znao, ali nije reagirao i zaštitio jednoga od sudionika u elektroenergetskome sustavu. Dakle, ukupan nepriznati trošak za djelatnost opskrbe električnom energijom iznosi: **40.111.556 KM**.

FERK nije, sukladno člancima 35. do 41. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, izvršio temeljitu analizu troškova i nije uvažio obrazloženje JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar o potrebnosti svih troškova nego je iskoristio diskrecijsko pravo, pa unatoč opravdanosti zahtjeva, a suprotno svim propisima ne priznaje dio troškova za djelatnost opskrbe električnom energijom. Na ovaj se način ugrožava djelatnost opskrbe električnom energijom.

d/ **tarifnih stavova za korisnike distributivnih sustava:** /Odluka FERK-a broj: 07-07-377/-02/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za korisnike distributivnog sustava JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar/, a nepriznati troškovi odnose se ne priznavanje troškova koji su iskazani kroz djelatnost distribucije električne energije i opskrbe električnom energijom koje je FERK morao priznati sukladno članku 50. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke.

e/ **tarifnih stavova za tarifne kupce:** /Odluka Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Herce-

govine /FERK/ broj: 07-07-377-01/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za prodaju električne energije ne-kvalificiranim (tarifnim) kupcima JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar/, a nepriznati troškovi odnose se na sve već izneseno kroz nepriznavanje troškova djelatnosti proizvodnje električne energije, distribucije električne energije i opskrbe električnom energijom /zajedno s nabavom nedostajuće električne energije za tarifne kupce/, koje je FERK morao priznati sukladno članku 51. Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke.

Jedan od temeljnih poslovnih dokumenata koji se u JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar izrađuje svake godine za sljedeću poslovnu godinu je Elektroenergetska bilanca. Elektroenergetska bilanca sadrži godišnji plan proizvodnje u vlastitim proizvodnim objektima, plan potrošnje električne energije na području djelovanja, te plan kupoprodaje električne energije.

Nakon sagledavanja Elektroenergetske bilance i izjašnjanja kupaca, koji su dobili licencu od FERK-a da mogu biti kvalificirani kupci (sami nabavljati električnu energiju za svoje potrebe), da će u 2007. godini ostati tarifni kupci, JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar je utvrdila ukupne potrebe i količine električne energije koje treba nabaviti na tržištu. Kvalificirani kupci Aluminij d.d. Mostar i B.S.I. d.o.o. Jajce, su se 30.6.2006. godine, a prilikom utvrđivanja potrebnih količina električne energije za elektroenergetsku bilancu, izjasnili o potrebnim količinama električne energije za svoje potrebe u 2007. godini, a te količine za koje su se izjasnili da će im biti potrebne, nisu otkazali do usvajanja elektroenergetske bilance.

Na temelju je raspisanoga javnog natječaja utvrđeno da su cijene električne energije u odnosu na 2006.godinu bitno porasle.

Zatraženo je od FERK-a da postupak iz članka 75. (Izvanredne okolnosti) Pravilnika za tarifnu metodologiju i tarifne postupke, jer nije bilo vremena za vođenje redovitoga postupka, budući da su ugovori za nabavu električne energije s novim većim cijenama trebali stupiti na snagu 1.1.2007. godine. Iz prošlogodišnjih se tarifnih stavova nije moglo osigurati normalno poslovanje i pokrivanje troškova nabave električne energije.

U svom je zahtjevu od 14.11.2006. godine JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar zatražila da se priznaju samo povećani troškovi nabave električne energije i da izmjena tarifnih stavova bude od 1.1.2007. godine, jer bi na taj način bili osigurani novčani tokovi i sigurnost napajanja tarifnih kupaca sa električnom energijom. Nažalost, FERK nije uvažio zahtjev JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, nego tek na VII. redovitoj sjednici FERK-a održanoj 27.4.2007. godine, donosi pobijane odluke.

Donesenim odlukama FERK nije priznao niz troškova u ukupnom iznosu od **48.969.586 KM**, a koji imaju bitan utjecaj na potreban prihod po reguliranim djelatnostima, nepodnošljiv teret na likvidnost i veliki gubitak u rezultatu poslovanja za 2007. godinu.

FERK svojim postupcima, odlukama i rješenjima uspješno gospodarsko društvo pretvara u gubitaša, a njegovim kupcima nesigurnost opskrbljivanja kvalitetnom električnom energijom.

Pravilnika o stjecanju statusa kvalificiranoga kupca kojim je omogućeno da kvalificirani kupac u prijelaznom razdoblju od sljedećih pet godina za svaku godinu donosi odluku ko-

liko će biti kvalificirani (koliko će energije sam kupiti na tržištu), a koliko tarifni kupac, doveo je ostale nekvalificirane (tarifne) kupce /u prvom redu kućanstva i ostale kategorije tarifnih kupaca/ u nepovoljan položaj, budući da je po Pravilniku za tarifnu metodologiju i tarifne postupke obavezno utvrđivanje jedinstvene proizvodno-nabavne cijene za sve tarifne kupce pa i kvalificirane /koji po slobodnom izboru mogu nabavljati električnu energiju/ koji se opredijele da budu tarifni kupci u tome razdoblju.

Dakle, FERK konačnu proizvodnu-nabavnu cijenu za sve tarifne kupce utvrđuje na temelju proizvodne cijene koju sam odobri za svaku elektranu i cijene iz ugovora za nabavu električne energije, a koje su dobivene na javnome natječaju.

Zbog ovih pravilnika JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar mora na tržištu nabavljati i do dvije trećine ukupno potrebnih količina električne energije, što ovisi o izjašnjenju kupaca koji su dobili status kvalificiranog akupca.

JP „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg-Bosne“ d.d. Mostar svojom proizvodnjom može podmiriti potrebe za električnom energijom svih tarifnih nekvalificiranih kupaca /kućanstava i ostale kategorije tarifnih kupaca/.

FERK je u ovom aktivno sudjelovao u izjašnjavanju Aluminija o promjeni statusa kupca, ali nije izmijenio pravilnike, niti donio posebnu odluku i odobrio ovu promjenu, iako je postupkom Aluminija s.s. Mostar povrijeden Pravilnik i rješenje FERK-a o stjecanju statusa kvalificiranoga kupca od Aluminija d.d. Mostar.

JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar je nabavila sve nedostajuće količine električne energije utvrđene elektroenergetskom bilancem za tarifne kupce. Ovim, po pravilnicima nedopusnim radnjama, dovedena je pred svršen čin, te mora snositi gubitke zbog otkazivanja ugovora sklopljenih krajem 2006. godine za nabavu električne energije za sve kupce u 2007.godini.

U donesenim rješenjima i odlukama FERK-a najveći pojedinačni nepriznati trošak je trošak za nabavu električne energije realiziranu kao kratkoročna nabava u siječnju i veljači 2007. godine. Ova je nepredviđena nabava od 133.253 MWh u iznosu od **19.190.279 KM** bila nužna iz razloga loše hidrologije u drugoj polovici 2006. godine i loše hidrologije u prvim mjesecima 2007. godine. Iz toga razloga, a i zbog nedostatka prekograničnih kapaciteta na prijenosnoj mreži u 2006. godini koje je onemogućilo cjelokupan uvoz potrebnih ugovorenih količina električne energije, već u 2006. godini iscrpljene su proizvodne mogućnosti HE Rama.

Kota HE Rame zbog nastanka sušnoga razdoblja bila je izrazito niska, tako da bez kratkoročnih nabavi nije bilo moguće osigurati potrebne količine električne energije za sve kupce.

Da se nisu ostvarile kratkoročne nabave bila bi uvedena ograničenja u opskrbu svih kupaca, odnosno nepopularne redukcije. Zbog navedenih razloga ovaj je trošak zaista morao biti priznat i ugrađen u tarifne stavove, budući da je ovu nabavu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar realizirala isključivo zbog obavljanja jedne od temeljnih zadaća, a to je osiguranje električne energije za tarifne kupce kao javne usluge.

Nadalje, ova nabava, ni u kojem slučaju, ne može ići na teret ostvarenih prihoda u 2006.godini, jer prihod ostvaren u jednoj godini ne može biti i prihod u sljedećoj godini.

Prihod se od električne energije u 2006. godini iskazuje u rezultatima poslovanja za 2006.godinu, a trošak za nabavljenu električnu energiju u 2007.godini je trošak koji će biti iskazan u rezultatima poslovanja za 2007. godinu.

FERK u svom rješenju naglašava da prihodom ostvarenim iz proizvodnje u 2006. godini JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar treba pokriti troškove nabave električne energije u prvim mjesecima 2007. godine.

Sredstva iz prihoda ranijih godina u sljedećim godinama mogu služiti kao obrtna sredstva pa prema tome nedovoljno ostvareni prihod u odnosu na rashod u tekućoj godini isključivo vodi u gubitak u toj poslovnoj godini.

Troškove koje FERK nije priznao u odnosu na zahtjeve ovoga poduzeća u drugom tarifnom postupku za djelatnost proizvodnje, distribucije i opskrbe odnose se na:

- troškove sirovina, materijala, goriva i maziva,
- troškove amortizacije,
- troškove uposlenih ,
- troškove usluga održavanja i
- ostale troškove poslovanja.

Navedeni nepriznati troškovi u odnosu na zahtjev iznose **10.649.193 KM.**

FERK uopće nije priznao ispravku vrijednosti nenaplativih potraživanja, a koja se provodi svake godine sukladno usvojenim Računovodstvenim politikama u JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar i Zakonu o obveznim odnosima i međunarodnim računovodstvenim standardima. U ispravljena potraživanja spadaju potraživanja za kategoriju kućanstava starija od jedne godine, a za ostale kategorije kupaca potraživanja starija od tri godine. U svom zahtjevu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar je procijenilo da će taj iznos biti, kao i u 2005. godini, odnosno 14.960.000 KM. Analizirajući potraživanja na 31.12.2006. godine utvrđeno je da bi taj iznos trebao biti manji, ali ne manji od **10.000.000 KM.**

Troškovi otkaza ugovora o isporuci električne energije od JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar s dobavljačima zbog naknadne nabave električne energije od strane Aluminija d.d. Mostar (01.05.2007.godine) iznose **9.130.114 KM.**

Ukupan zbroj navedenih nepriznatih troškova i rashoda iznosi **48.969.586 KM.**

Za 2007.godinu traženo je priznavanje samo povećanih troškova za nabavu električne energije u odnosu na 2006. godinu dok su svi druge troškove po djelatnostima ostavili na razini koju je FERK odobrio u prvom tarifnom postupku za 2006. godine.

Svi nepriznati troškovi i rashodi opravdani.

Kako se kroz sve zapisnike, rješenja i odluke proteže sintagma „javnost postupka“, JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar smatra da je isti bio toliko javan, koliko je u dokumentovanju troškova bila dovoljna nazočnost umješača, uposlenika i članova FERK-a.

Sve ono što se zbiva između javnih rasprava do donošenja odluka FERK-a što se prihvata, a što ne, pripremljeno je i odlučeno na internim sastancima izvan očiju javnosti, a na redovitoj javnoj sjednici su članovi komisije samo glasovali.

I ova je VII. sjednica bila javna, ali ni podnositelj zahtjeva, ni umješači nisu imali mogućnost bilo što reći, niti komentirati.

Skriveni rezultat ovoga tereta koji FERK nalaže ovome po-

duzeću i njegovom većinskom vlasniku je osiguranje nekome dobre pozicije na tržištu, a na teret JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, državnog kapitala (90%) i kapitala malih dioničara (10%). Kratkoročno i dugoročno gledano ovim se ugrožava rad elektroenergetskoga sustava, odnosno kontinuitet i kvaliteta opskrbe električnom energijom svih kupaca i građana u BiH.

Zašto i zbog koga moraju JP „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg-Bosne“ d.d. Mostar i njezin većinski vlasnik F BiH podnijeti gubitak u iznosu od **48.969.586 KM.** Nadalje, što će na ovo reći i mali dioničari koji su vlasnici 10 % kapitala.

Zar je zakonito i kako FERK, kao neovisna komisija, može državi Bosni i Hercegovini, Federaciji Bosne i Hercegovine i svim građanima svojom odlukom nanijeti tako veliki gubitak.

Negativne posljedice donesenih rješenja i odluka najviše će osjetiti kupci električne energije, budući da ovi tarifni stavovi ne mogu osigurati dovoljno sredstava za nabavu potrebnih količina električne energije, redovito održavanje elektroprivrednih objekata i postrojenja, pa tako ni pokretanje kapitalnih investicija koje bi omogućile veću proizvodnju, poboljšanje naponskih prilika, kontinuiteta i kvaliteta u opskrbi električnom energijom.

Ovakva odluka ima dalekosežne posljedice.

FERK nije ovlašten da vodi fiskalnu i energetsку politiku u FBiH.

JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar ne zna u ime koga i za koga je FERK sebi dodijelio ovlasti bez građana, bez parlamenta, bez vlade.

Temeljno je pravilo da politiku i strategiju razvoja države, a posebno u energetskome sektoru trebaju voditi institucije vlasti na dobrobit svih njezinih građana.

Pored ostalog, **osnovano se može sumnjati** da su članovi FERK-a ZDENKO ŠIMUNOVIĆ, ĐULIZARA HADŽIMUSTAFIĆ I RISTO MANDRAPA, kao i pravna osoba FERK izvršili više kaznena djela /u sticaju/, i to:

1. Zloupotrebe položaja ili ovlašćenja iz članka 383. stavak 1. KZ FBiH,

kojim je JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, nanesena velika materijalna šteta u iznosu od **19.190.279 KM,**

2. Nesavjesnog rada u službi iz članka 387. stavak 2. u svezi sa stavkom 1 KZ FBiH,

kojim je JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar povrijedeno pravo na tržišno privređivanje i nanesena velika imovinska i materijalna šteta koja prelazi preko 48.969.000 KM,

Postoji odgovornost i pravne osobe po poglavljju XIV KZ F BiH - odgovornost pravnih osoba za krivična djela - članci 126. do 148. KZ F BiH.

Kako iz svega iznesenog proizlazi da pobijanim odlukama FERK-a nisu pravilno primjenjeni Zakoni, propisi i opći akti, nije postupano po pravilima postupka, a naročito nije utvrđeno činjenično stanje potpuno i pravilno utvrđeno, odnosno iz utvrđenih činjenica izведен nepravilan zaključak u pogledu činjeničnog stanja, te da FERK je, rješavajući po slobodnoj ocjeni, prekoraci granice ovlaštenja koja su mu dana pravim propisima i odlučio suprotno cilju u kome mu je ovlaštenje dano, ovo poduzeće, kao tužitelj, predlaže da naslovni sud, kao mjesno i stvarno nadležan, bez odlaganja, zatraži svu dokumentaciju od FERK-a, održi javnu raspravu, te na podlozi činjenica utvrđenih u postupku

pred FERK-om koji posjeduje cjelokupnu dokumentaciju, raspravi i utvrdi stvarno činjenično stanje na koje će se pravilno primijeniti materijalno pravo i uz primjenu članka 29. Zakona o električnoj energiji, donese

Prezvuci

- kojom se usvaja tužba Javnog poduzeća „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar i poništavaju:

1. Odluka Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine /FERK/ broj: 07-07-377-01/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za prodaju električne energije nekvalificiranim (Tarifnim) kupcima JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,

2. Odluka FERK-a broj: 07-07-377-02/07 od 27.4.2007. godine o tarifnim stavovima za korisnike distributivnog sustava JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,

3. Rješenje FERK-a broj: 07-02-979-44/21/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „EP HZ HB“ d.d. Mostar, potrebnog godišnjeg prihoda od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca utemeljen na priznatim planskim troškovima za bilanciranu proizvodnju električne energije i snage za

Broj: I- **3330-1/07.**

Datum, 06.06.2007. godine

Bosna i Hercegovina

UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE – BANJA LUKA

- n.r. direktora gosp. Kemal Čaušević
Putem Regionalnog Centra Mostar

Ovo poduzeće izjavilo je Žalbu na dopis UIO broj: 03/4-3/III-4986-1/07. od 15.5.2007. godine odnosno Izvještaj – Zapisnik broj: 03/3/18-47-287/07. od 25.04.2007. godine i dopis broj: 03/4-3/III-19224-2/06. od 5.12.2006. godine odnosno Izvještaj – Zapisnik o kontroli broj: 03/4/18 D-19224/1/06 od 27.11.2006. godine Odsjek za carine – Grupe za kontrolu o izvršenoj kontroli knjigovodstvene, finansijske i carinske dokumentacije, a koja se odnosi na navodni „uvoz“ i „izvoz“ električne energije.

U žalbi je istaknuto da je Izvještaj-Kontrola izvršena uz povrede Zakona o upravnom postupku BiH /Sl. glasnik broj: 29/02. i 12/04./, a čije povrede će biti rezultat donošenja nezakonitog rješenja. Prije donošenja rješenja bilo je potrebno utvrditi sve činjenice i okolnosti koje su važne za rješenje i ovom poduzeću omogućiti da ostvari i zaštititi svoja prava i pravne interese o čemu je bila dužna da se stara osoba koja vodi postupak kao i da na to upozori ovo poduzeće /članak 126. i 131. ZUP-a/.

DOKAZ: 1. Žalba evidentirana pod brojem I- 3317/05. od 25.5.2007. godine.

Protiv Rješenja broj: 03 / 4 – 2 / III-UP/I – 18 – **2013/07.** od **23.5.2007.** godine donesenog od strane Uprave za indirektno-neizravno oporezivanje, Regionalnog centra Mostar, Odsjeka za carine, Grupe za kontrolu, pravodobno izjavljeno

2007. godinu u iznosu od 63.599.000,00 KM, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,

4.Rješenje FERK-a broj:07-02-980-32/22/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „EP HZ HB“d.d. Mostar potrebnog godišnjeg prihoda od tarifa za korisnike distributivnog sustava utemeljen na priznatim planskim troškovima za bilancirane količine el. energije i snage na distributivnoj mreži za 2007. godinu u iznosu od 36.980.170,00 KM i prihod za pokrivanje distributivnih gubitaka u iznosu od 12.743.485,00 KM, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./,

5. Rješenje FERK-a broj: 07-02-981-54/23/06 od 27.4.2007. godine o odobravanju JP „EP HZ HB“ d.d. Mostar, potrebnog godišnjeg prihoda od nekvalificiranih (tarifnih) kupaca utemeljen na priznatim planskim troškovima za 2007. godinu u iznosu od 13.069.566,00 KM od kojih se iznos od 8.254.440,00 KM odnosi na mjerjenje, a iznos od 4.815.126,00 KM odnosi na obračun, fakturiranje i naplatu, /Sl. novine F BiH, br. 29/07./, i - kojom će se riješiti spor i odlučiti o zahtjevu JP „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar za nadoknadu nastale štete u iznosu od 19.190.279 KM kao i štete koja će nastati u iznosu od 48.969.000 KM,

Za tužitelja:
generalni direktor
Vlado Marić, dipl. inž. stroj.

ŽALBU u dva primjerka sa 1 primjerkom priloga i dokazom o uplati 10 KM pristojbe

Zbog:

- bitnih povreda odredaba Zakona o upravnom postupku BiH,
- nepotpuno i netočno utvrđenog činjeničnog stanja,
- nepravilne primjene materijalnog prava,
- iznošenja novih činjenica i novih dokaza koje žalitelj nije mogao iznijeti u postupku.

Pobijanim rješenjem broj gornji, obvezano je JP „Elektroprivreda HZ HB“ Mostar da za robu – električnu energiju koja je navodno nezakonito uvezena u BiH, fakturom broj: **034-020301** od **01.03.2002.** godine, u vrijednosti **2.565.360,00 EUR-a / 5.017.408,05 KM/**, od isporučioca „**ENTRADE Švicarska**“ na ime uvoznih dažbina uplati iznos od **50.174,08 KM.**

1. Bitne povrede odredaba Zakona o upravnom postupku BiH:

Opće odredbe Zakona o upravnom postupku BiH utvrđuju Temeljna načela Zakona, prije svega načelo materijalne istine /čl. 9. ZUP-a/.

Kao što je u uvodu navedeno, prije donošenja rješenja bilo je potrebno utvrditi sve činjenice i okolnosti koje su bitne za rješenje i ovom poduzeću omogućiti da ostvari i zaštititi svoja prava i pravne interese o čemu je bila dužna da se stara osoba koja vodi postupak kao i da na to upozori ovo poduzeće /članak 126. i 131. ZUP-a/, kao i da kao prethodno pitanje riješi stvarni uvoz ili izvoz električne energije /fizički prelazak granice/. U provedenom postupku to nije učinjeno.

Jedno od temeljnih načela je i pomoći neukoj stranci /čl. 12. ZUP-a/. Da se ovog načela u postupanju sa električnom energijom Carinska uprava nije pridržavala, govori i **OBVEZNA INSTRUKCIJA 0901 Broj: D-5780 od 04.11.1998.** godine koju je Carinska uprava dostavila samo JP „Elektroprivredi BiH“ Sarajevo, koja je dostavljena svim carinarnicama /i carinarnici Mostar/ i JP „Elektroprivredi BiH“, ali

ne i JP „Elektroprivreda HZ HB“ Mostar. Više puta ovo poduzeće obraćalo se carinarnicama za davanje uputa u svezi s carinskim evidentiranjem električne energije, ali nikada nam nije odgovoreno niti nam je dostavljena instrukcija. Da je ovo poduzeće dobilo spomenutu instrukciju, zasigurno bi po istoj postupalo, makar bila i nezakonita kao što se navodi u Izvešću UIO, Regionalni centar Sarajevo, Odsjek za carine, grupa za kontrolu broj: 03/4-3-Broj: 012/07. od 14.3.2007. godine o kontroli uvoza i izvoza električne energije od strane JP „Elektroprivreda BiH“ Sarajevo.

Također ovdje ostaje nejasno kako je Odsjek za carine, grupa za kontrolu mogla konstatirati i utvrditi na stranici 3. u predzadnjem pasusu svoga izvješća 03/4-3-Broj: 012/07. od 14.3.2007. godine o kontroli uvoza i izvoza električne energije od strane JP „Elektroprivreda BiH“ Sarajevo da je JP EP BiH u skladu sa Obveznom instrukcijom uz carinsku prijavu broj C-82221/06, pored fakture i dispozicije priložila i **IZJAVA IZVOZNIKA**. Koja to Izjava izvoznika, kada se Obveznom instrukcijom izjava uopće ne spominje? Tek je Uputa o provedbi carinskog postupka kod uvoza i izvoza električne energije /Sl. glasnik BiH, br. 24/07. od 3.4.2007. godine/ koja tek od početka travnja 2007. godine, propisuje provedbu carinskoga postupka u svezi s električnom energijom koja se uvozi i izvozi u BiH i iz BiH, pa tako svojim člankom 5. stavak 3. b /za uvoz električne energije/, odnosno čl. 8. stavak 3.b /izvoz električne energije/ propisuje obvezu prilaganja IZJAVE UVOZNIKA ODNOSENTO IZVOZNIKA. Zato ostaje nejasno kako je to JP EP BiH znala da će trebati IZJAVA UVOZNIKA ODNOSENTO IZJAVA IZVOZNIKA i da će ta obveza biti uvedena Naputkom. Ili su Izjave uložene naknadno, budući da je u vrijeme kontrole Naputaka o provedbi carinskoga postupka kod uvoza i izvoza električne energije bilo u pripremi? Izjave izvoznika koja se spominje kao i količina isporučene električne energije, Zapisnik o očitanju brojila TE Tuzla i TS Gradačac, koje je **ovjerio CI Tuzla i Zapisnik o utvrđivanju količine uvezene odnosno izvezene električne energije za carinjenje u objektu HE Salakovac, Jablanica RP, Mostar 3 i Jablanica TS, Jajce 2, ovjerio CI Mostar** /strana 3. predzadnji pasus Izvješća/ govori o nečemu drugom, a ne o pravilnom carinskom evidentiranju i pravilnom izvozu i uvozu električne energije. Mislimo da je to fiktivno evidentiranje i da to predstavlja daleko veći prestup kojeg je učinio UIO, Regionalni centar Sarajevo, Odsjek za Carine, Grupe za kontrolu nego što se stavlja na teret ovom poduzeću. Evidentiranje na navedeni način, sama UIO je svojim pismom kasnije obustavila.

Kako se tretira električna energija koja se proizvodi u HE Dubrovnik – Republika Hrvatska, a stvarno ulazi u BiH, na mrežu Elektroprivrede RS, Trebinje?

Kako se tretira električna energija koju je Aluminij d.d. Mostar kupio od DEBIS-a, a DEBIS od Elektroprivrede BiH, Sarajevo?

DOKAZ: 2. Obavezna instrukcija Carinske Uprave 0901 Broj: D-5780 od 4.11.1998. godine.

3. Izvešće UIO, Regionalni centar Sarajevo, Odsjek za carine, grupa za kontrolu broj: 03/4-3-Broj: 012/07. od 14.3.2007. godine o kontroli uvoza i izvoza električne energije od strane JP „Elektroprivreda BiH“ Sarajevo.

2. Nepotpuno i netočno utvrđeno činjenično stanje:

Javno poduzeće „Elektroprivreda HZ HB“ d.d. Mostar, za razdoblje od 2002. godine do danas, vezano za osiguranje električne energije kao javne usluge za sve kupce električne energije na području svoga djelovanja, proizvodi i nabavlja električnu energiju. Električna energija se iskazuje temeljem Bilance energetskih potreba Federacije Bosne i Hercegovine

ne koju donosi Vlada F BiH, a po prethodnoj suglasnosti ZEKC-a /sada NOS-a/, federalnog Ministarstva energije, ruderstva i industrije /kao resornog ministarstva/ te FERK-a DERK-a, a posebno po naputcima i pod kontrolom OHR-a. Kao uostalom i druge dvije elektroprivrede u BiH. Nakon donošenja elektroenergetske bilance, svako elektroprivredno poduzeće poduzima mjere za osiguranje električne energije na svome području poslovanja, kako bi se zadovoljile sve potrebe kupaca za električnom energijom, a time održala sigurnost elektroenergetskoga sustava u Federaciji Bosne i Hercegovine i Bosni i Hercegovini.

Kako su potrebe kupaca za električnom energijom veće od proizvodnih kapaciteta ovoga elektroprivrednog poduzeća, potrebne količine električne energije osiguravaju se iz elektroenergetskog sustava. Temeljem analiza i redovitih izvješća koja izrađuje ZEKC odnosno NOS, kao Zajednički elektroenergetski koordinacijski centar za električnu energiju u BiH /ZEKC/, od 2000. godine do danas, proizvodnja električne energije u Bosni i Hercegovini u svim mjesecnim obračunima je bila veća od potrošnje električne energije, što znači da **nije bilo fizičkog prelaska robe /električne energije/** preko granica BiH u smislu uvoza. Proizvedena i potrošena električna energija u BiH se preko elektroenergetskog sustava balansirala tako da je samo jedan mali dio /višak električne energije/ fizički prelazio granicu BiH /izvoz/ dok fizičkoga unosa /uvoza/ preko granice BiH nije bilo.

Čak niti brojilima koja mjere električnu energiju i koja evidentiraju prolaz električne energije iz BiH i u BiH, ne može se pouzdano utvrditi ulazak odnosno izlazak električne energije u BiH i iz BiH, jer se na njima evidentira i električnu energiju koja je u tranzitu, kružnim tokovima, petljama i potiskivanjima, a koja nije vezana ni za proizvodnju niti za potrošnju u BiH, niti je vezana za jedno od elektroprivrednih društava u BiH odnosno nije njihovo vlasništvo /Izvešće UIO 03/4-3-Broj: 012/07. od 14.3.2007. godine o kontroli uvoza i izvoza električne energije od strane JP „Elektroprivreda BiH“ Sarajevo navedeno kao dokaz pod točkom 1./.

Na takav način funkcioniра elektroenergetski sustav. To se može vidjeti iz izvješća ZEKC /NOS/ za razdoblje od 2001. godine do 2006. godine, koje kaže „**da je program razmjene saldo svih transakcija /dužničko-povjerilačkih odnosa/, odnosno ugovora**“, a ne stvarnog prelaska električne energije kao robe preko granice.

DOKAZ: 4. Izvješća koja izrađuje ZEKC odnosno NOS, kao Zajednički elektroenergetski koordinacijski centar za električnu energiju u BiH /ZEKC/, od 2000. godine do danas /web stranica NOS-a/ i Pismo NOS-a broj: 1753/0. od 4.6.2007. godine

Električna energija kao specifična roba, troši se prema najbližem mjestu proizvodnje električne energije.

Iz izvješća ZEKC-a /NOS-a/ može se vidjeti da je elektroenergetski sustav BiH od 1999. godine do danas, funkcirao na način da su elektroprivredna poduzeća u BiH više proizvodila električne energije nego što je bila potrošnja iste u BiH. Dakle, proizvodnja i potrošnja električne energije u BiH se zatvarala, a samo je višak između proizvodnje i potrošnje električne energije izlazio iz BiH. I samo je taj višak fizički prelazio granicu u smislu carinskoga prelaska robe skladno carinskim propisima.

Električna energija kao specifična roba ne može se označiti /objediti, prebrojati itd./. Ona je dio elektroenergetskoga sustava BiH u cjelini i samo se tako može promatrati. Ne može joj se dati carinski status kao drugim robama jer električna energija fizički ne prelazi granicu BiH ako postoji potreba za električnom energijom na prostoru BiH, a pogotovo

ne u formi uvoza električne energije ako je ukupna bilanca elektroenergetskoga sustava BiH pozitivna u kojem slučaju električna energija fizički prelazi granicu BiH prema vani, tj. izvozi se. Ovo elektroprivredno poduzeće za nedostajuće količine električne energije iz Bilance sklapa ugovor o kupnji električne energije i uspostavlja dužničko-povjerilačke odnose za određenu količinu električne energije, s tim da se ta električna energija namiruje iz elektroenergetskog sustava u BiH, dakle, nema fizičkog prelaska granice, a plaćena električna energija iz ugovora o kupnji sudjeluje u pokrivanju potreba /manjka/ za električnom energijom drugih elektroenergetskih sustava za koje je drugo elektroprivredno poduzeće iz BiH /npr. EP BiH, EP RS/ ima ugovor o prodaji električne energije, odnosno po tome osnovu uspostavljen dužničko-povjerilački odnos.

DOKAZ: 5. Izjava JP „EP BiH“ Sarajevo, broj: 02-9213/07. od 5.6.2007. godine

6. Izjava HEP-a broj: M-68-07/VL od 1.6.2007. godine **iz koje je vidljivo da je na primjer u 2004. godini JP „EP HZ HB“ kupila od HEP-a Zagreb 529,19 GWh električne energije, a HEP Zagreb kupio od EP BiH 779,54 GWh električne energije /dakle, energija nije fizički prelazila granicu/**,

7. Izjava EFT za 2002., 2003., 2004. i 2005. godinu, **iz koje je vidljivo da je na primjer 2004. godine JP EP HZ HB kupila od ENTRADE Švicarska 313,72 GWh električne energije, a ENTRADE od EFT-a kupila 381 GWh električne energije, a EFT kupila od EP RS 463,67 GWh električne energije /dakle, električna energija se i proizvela u BiH / trgovalo se sa njom dužničko-povjerilačkim odnosima sa međunarodnim trgovcima/ i potrošila u BiH, bez fizičkog prelaska granice BiH,**

8. Izjava EP RS br. 01-1153-3/07. od 6.6.2007. godine

9. Stručno mišljenje Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Split broj: 01-560/1-89-2007. od 27.5.2007. godine.

10. Stručna analiza JP „EP HZ HB“ d.d. Mostar o stvarnim mjesечnim fizičkim prekograničnim tokovima električne energije za period od 2002. do 2006. godine /rađeno na temelju podataka NOS-a/.

3. Nepravilna primjena materijalnoga prava:

Samo roba unesena u carinsko područje BiH podlježe carinskoj kontroli sukladno članka 34. Zakona o carinskoj politici BiH. Prema odredbama članka 4. točka 14. istog zakona, KONTROLA znači obavljanje specifičnih radnja kao što je pregled, provjera ispravnosti i slično. Električnu energiju koja fizički nije ušla u BiH nismo mogli carinski ni prijaviti. Da bi roba imala „carinski status bh robe“ odnosno roba kupljena u inozemstvu dobila „carinski status robe koja nije iz bh“ / strana roba/, potrebno je da se ista fizički izvozi/uvozi preko granice BiH, jer samo roba koja se fizički izvozi ili fizički uvozi iz carinskog područja BiH, podlježe carinskom nadzoru i carinskom postupku pri izvozu, odnosno uvozu. Ovo jasno proizlazi iz odredbi Zakona o carinskoj politici BiH i odredbama Odluke o provedbenim propisima Zakona o carinskoj politici BiH /Sl. glasnik BiH, br. 63a/04. i 60/06./. To pokazuje i pismo Uprave za indirektno oporezivanje, Sektora za carine br. 03/2-18-217-1/07. od 7.5.2007. godine koja jasno kaže da električna energija nije kao ostale robe, nije fizički opipljiva, nego u pravnome prometu ima samo svoj ekonomski izraz.

DOKAZ: 11. Pismo Uprave za indirektno oporezivanje, Sektora za carine br. 03/2-18-4788-1/06. od 29.9.2006. godine,

12. pismo Uprave za indirektno oporezivanje, Sektora za carine br. 03/2-18-217-1/07. od 7.5.2007. godine
Zbog ovoga, električna energija, budući da fizički ne prelazi granicu BiH u smislu ugovora o kupnji ili prodaji električne energije, u okolnostima navedenim pod 2. i prethodno pod 3., ne može steći carinski status BH robe niti carinski status koja nije BH roba. Ne znamo kako se može staviti pod carinski nadzor i kako se može brojati, osim evidentiranja na brojilima koji mjere izlaz i ulaz električne energije u BiH, a ta brojila su u vlasništvu Elektroprivredosa a pod nadzorom NOS-a, a koja pokazuju da električna energija stvarno ne ulazi u BiH. Tek uvođenjem Zakona o PDV-u, pitanje električne energije postalo je otvoreno pitanje i od tada se o električnoj energiji kao robi, počelo raspravljati u smislu carinskih propisa.

Da je električna energija specifična roba, potvrđuje i Uputa o provedbi carinskog postupka kod uvoza i izvoza električne energije /Sl. glasnik BiH, br. 24/07. od 3.4.2007. godine/ koji tek od početka travnja 2007. godine, propisuje provedbu carinskog postupka u svezi sa električnom energijom koja se uvozi i izvozi u BiH i iz BiH. Zakonom o carinskoj politici nije na jasan način uređeno pitanje provođenja carinskoga postupka u svezi s električnom energijom, a to potvrđuje i donošenje prednje Upute. Smatramo da i ova Uputa nije u potpunosti sukladna carinskim propisima i uputama u svezi s carinom, pogotovo nije sukladna Uredbi EU br. 1228/2003. ali je veliki korak naprijed u reguliranju električne energije kao specifične robe u smislu carinskih propisa. Ova Uputa propisuje obvezu plaćanja carinskih davanja na „deklarirani“, a ne stvarni uvoz i izvoz električne energije, dakle i bez fizičkog prelaska i bez carinskog nadzora. člankom 2. Uredbe 1228/2003. EU jasno je definirano što je prekogranični protok /to je fizički protok/, a što deklarirani uvoz. Smjernicama /koje su prilog Direktivi/ je također jasno određeno tko daje relevantne podatke vezane za prekogranične ukupne kapacitete. Također postavlja se pitanje retroaktivne primjene propisa, odnosno ove Upute, tj. ne može se primijeniti retroaktivno od 2002. godine, nego tek od dana donošenja i dana objavlјivanja /3.4.2007./. Slijedom toga nema ni retroaktivne odgovornosti za eventualne propuste po osnovu uvoza električne energije, kada nikada do Upute ovo pitanje nije bilo konkretno uređeno pozitivnim propisima.

DOKAZ: Uredba EU br. 1228/2003. objavljena u Službenim novinama EU broj: L 176, od 15.07.2003., str. 1-10. sa primjenom od 01.07.2004. godine.

Međusobni obračun i usuglašavanje između sudionika u elektroenergetske sustavu za ovu regiju vrši se u koordinaciji sa ZEKC-om /NOS-om/ i operatorima drugih zemalja iz regije, a uz sudjelovanje elektroprivrednih poduzeća. To se usuglašavanje vrši u smislu iskazivanja proizvodnje i potrošnje električne energije za svako elektroprivredno društvo posebno, odnosno državu.

Promet električne energije nigdje u Europi ne podlježe carjenju niti carinskom evidentiranju. Nikada se to nije radilo niti u Bosni i Hercegovini. Električna energija je u elektroenergetske sustavu.

Bosna i Hercegovina zaključila je **UGOVOR O USPOSTAVI ENERGETSKE ZAJEDNICE** /Sl. glasnik BiH, broj: 9/06./ koji su prema Ustavu F BiH /Poglavlje VII članak 3./ sastavni dio zakonodavstva Federacije. U slučaju bilo koje nesuglasnosti između ovog ugovora i zakonodavstva BiH, prevagnut će međunarodni ugovor /u ovom slučaju Ugovor o uspostavi energetske zajednice/.

Ugovorom se BiH sa drugim ugovornim stranama /EU, Albanija, Bugarska, RH, Makedonija, Crna Gora, Rumunjska,

Srbija i prijelazna uprava za Kosovo/ obvezala:

- da uspostavi jedno integrirano tržište električne energije /Preamble Ugovora/,
- uspostaviti specifična pravila za trgovinu električne energije radi stvaranja jedinstvenog zemljopisnog prostora /Preamble Ugovora/,
- stvoriti jedinstven regulatorni tržišni prostor sa ostalim zemljama potpisnicama ugovora /članak 2. Ugovora/, i u svezi sa tim implementirati *acquis communautaire* /zakonodavstvo EU/ o energiji stvaranja mehanizama za prekogranični prijenos električne energije te stvaranja tržišta električne energije /članak 3. Ugovora/,
- da će poduzeti sve odgovarajuće mјere da ispunи obveze iz Ugovora /članak 6. Ugovora/, a posebno,
- da će zabraniti carinske pristojbe i kvantitativna ograničenja na uvoz i izvoz električne energije te da neće uvoditi carinske pristojbe fiskalne prirode /članak 41. Ugovora/,
- implementirati Direktive EU broj: 2003/54/EC o općim pravilima unutarnjeg tržišta električne energije i Uredbu EU 1228/2003/EC o uvjetima pristupa mreži /Aneks I – Vremenski raspored implementiranja/.

4. Iznošenja novih činjenica i novih dokaza koje žalitelj nije mogao iznijeti u postupku:

Sve ove činjenice i dokazi trebao je utvrditi organ koji je vodio postupak ili rješiti kao prethodno pitanje. Kako to nije bio slučaj, ovo poduzeće smatra sasvim opravdanim i zakonitim da sve ove nove činjenice i dokaze iznese u svojoj žalbi. Ovo elektroprivredno poduzeće, niti bilo koji njegov uposlenik, nikada nije imalo namjeru, niti je svojim radnjama do-prinosilo povredi carinskih i bilo kojih drugih propisa, nego čak što više, prilikom svih kontrola /od revizije poslovanja koju je vršio OHR, revizija koje redovno vrši Federalni revizor, inspekcija poreznih institucija/. Kroz sve godine soga rada i poslovanja, a što je vidljivo iz izvješća spomenutih institucija, ovo je elektroprivredno poduzeće provodilo sve važeće propise. Pogotovo nije imalo namjeru prenositi niti je prenosilo električnu energiju preko carinske crte izbjegavajući carinski nadzor i plaćanje carinskih pristojbi u korist države. To su prihodi države, kao što je i dobit koju je 2004. godine ovo poduzeće uplatilo u proračun. Zašto bi onda ovo Poduzeće izbjegavalo plaćanje carinskih prihoda? Eventualno, plaćanjem carinskih prihoda, samo bi se umanjila uplata za proračun.

DOKAZ: 14. Vještačenje od 6.6.2007. godine, urađeno od stalnoga sudskog vještaka Taufika Keča.

Zbog prednjeg predlažemo:

1. da prvostupanjski organ /Regionalni centar Mostar, Odjek za carine, Grupa za procedure:
 - prije nego što žalbu dostavi drugostupanjskom organu, ispita žalbu, utvrdi da je pravodobno i podnesena od ovlaštene osobe /čl. 222. ZUP-a BiH/ da je žalba osnovana, donešeno rješenje ukine i vrati ovom poduzeću već isplaćena sredstva na ime carinskih dažbina utvrđen u pobijanom rješenju, isplaćenih kamata, utvrdi da je provedeni postupak bio nepotpun, a što je uticalo na rješavanje stvari, postupak upotpuni sukladno ZUP-u BiH /čl. 224. ZUP-a BiH/ i prema rezultatima dopunjeno postupka pitanje riješi drugačije i novim rješenjem zamjeni rješenje koje se ovom žalbom pobija, ili po ovoj žalbi postupi na način iz čl. 225. ZUP-a BiH i provede prethodni ispitni postupak,
 - ili da, ukoliko prvostupanjski organ ne postupi na predloženi način, pobijano rješenje doneseno bez prethodnog postupka /bez poštivanja odredbi ZUP-a/,

bez odgađanja, a najkasnije u roku od osam dana od dana prijema, ovu žalbu dostavi organu mjerodavnom za rješavanje po žalbi,

- da istodobno stavi izvan snage sve poduzete radnje koje idu na štetu ovoga elektroprivrednog poduzeća i odgovornih osoba i o tome izvijesti nadležne organe.

2. da drugostupanjski organ posebno imajući u vidu odredbe čl. 282. do 288. ZUP-a BiH o odgovornosti za pravilnu i dosljednu primjenu i nadzor nad provođenjem zakona /Ministarstvo pravde BiH/:

- razmotri ovu žalbu, uvaže njezini navodi, utvrdi da su u prvostupanjskom postupku činjenice nepotpuno i pogrešno utvrđene, da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od utjecaja na rješavanje stvari, upotpuni postupak i otkloni izložene nedostatke bilo sam ili preko prvostupanjskoga organa, odnosno svojim rješenjem poništi pobijano prvostupanjsko rješenje i sam riješi stvar u smislu odredaba ZUP-a BiH, naloži vraćanje ovom poduzeću već isplaćenih sredstava na ime carinskih dažbina utvrđen u pobijanom rješenju, kao i isplaćenih kamata /čl. 227. do 237. ZUP-a BiH/,

• ili poništi ili ukine pobijano rješenje po pravu nadzora /čl. 252. i 253. ZUP-a BiH/,

- ili da postupi po članu 255., 256.i 257. ZUP-a BiH – izvanredno ukidanje rješenja ili oglasi rješenje ništavim,
- da istodobno stavi izvan snage sve poduzete radnje koje idu na štetu ovoga elektroprivrednog poduzeća i odgovornih osoba i o tome izvijesti nadležne organe.

3. da se do okončanja postupka po ovoj žalbi kao i do okončanja postupka po izvanrednome pravnom lijeku /obnova postupka/ po već izvršenim rješenjima, sukladno članku 237. točka 2. i 3. Zakona o carinskoj politici BiH /Sl. glasnik BiH, 57/04. i 51/06./ obustave sve radnje na izvršenju u svezi rješavanja ovoga pitanja i odgodi primjena Rješenja u cijelosti, budući da za to postoje razlozi navedeni u ovoj žalbi, a izvršenjem osporenoga rješenja ovome poduzeću i njenim odgovornim osobama nanijela bi se nepopravljiva šteta. Uplatom osporenih iznosa utvrđenih u pobijanom Rješenju, dovedeni smo u izuzetno tešku situaciju, koja bi se eventualnom naplatom zateznih kamata, još i dodatno pogoršala i onemogućila obavljanje temeljnih djelatnosti ovoga poduzeća /vršenje javne usluge – opskrbe kupaca električnom energijom/.

NAPOMENA: Svi dokazi dostavljeni uz žalbu /br. I-I-3330-1 od 6.6.2007./ na rješenje broj: 03 / 4 – 2 / III-UP/I – 18 – 2022/07. od 25.5.2007. godine.

Dostaviti:

- Pomoćnik direktora za sektor za carine – gosp. Bogdan Novaković,
- Vijeće ministara BiH, gosp. Nikola Špirić,
- Ministarstvo financija i trezora BiH, gosp. Dragan Vrankić
- Ministarstvo pravde BiH, gosp. Bariša Čolak
- Ministarstvo energetike, rудarstva i industrije F BiH, gosp. Vahid Hećo,
- Vlada Federacije BiH, putem Ministarstva energetike, rudarstva i industrije,
- Ministarstvo financija F BiH, gosp. Vjekoslav Bevanda
- Tužiteljstvo BiH,
- Međunarodni tužitelj Heikki Wendorf, Tužiteljstvo BiH
- Pravobranitelj BiH, radi podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

generalni direktor:
Vlado Marić, dipl. inž. stroj.

UZETAK
NAZIV

U. Župan i
Učiteljske mreže
član L. Čipraš

Časopis
informacije o "Čvoru"
Društveni
Zajednički
Doprinosi
Čipraš Krunić

DOM NARODNE FEDERACIJE BIH

Na sastanku Domu 7. i
Majstorskom ("Budućnost je
Kultura, Kultura je Budućnost")
izabrana je nova vodstvena komisija
i novi predsjednik Domu
Domovinski fronta obnovljene
BiH", Šenig, 20.04. i 20.05.2011.

RE

OZNAČENJE PROVODIĆE PONUĐE NARODNOJ PARLAMENTARSKOJ SKUPŠTINI

U sastanku Komisije za pravne
Doma naroda Parlamenta Federacije BiH
danes, učestvovali su: Komisarica

1. Ljerica Šimak, dr.
2. Ivica Špolci, akademik
3. Aldin Avdić, dipl. inž.

Administrativno-teknička
i tehnička sekretarijat

Doma naroda Domovinskog fronta obnovljene
BiH, Šenig, 20.04. i 20.05.2011.

RE

Zadnjom Komisiji je da odredi
pravilnik o organizaciji pred
Doma naroda, način ravnateljstva i
Doma naroda, način organizacije
Doma naroda, način organizacije
predstavničkog predstavništva i
pravilnik o organizaciji predstavništva

Za red i organizaciju se radi o
Komisiji pripreme predstavništva
Doma naroda obnovljene i novoj
Komisiji i drugim radnim skupima
Parlamenta BiH i Domovinskog fronta obnovljene BiH

RE